

Trojanów, dawna dziedzina Woroniczów; z tych Jakób Paweża Woronicz, celem podźwignienia miasteczka, otrzymał od Stan. Augusta 1776 r. przywilej na zaprowadzenie 4 jarmarków.

Uszomierz nad Uszą, Januszpol nad Teterowem i Machnowka, mało znaczące miściny.

3. POWIAT OWRUCKI.

Część tę rozległego Polesia, piaskami, bagnami i sosnowymi lasami okrytą, zamieszkiwali niegdyś Drewlanie.— *Ziemia ich graniczyła: od północy z Dregowiczami osiadłymi nad rzeką Prypecią, od wschodu z Polanami nad Dnieprem, od zachodu z Bużanami nad Bugiem, od południa z Lutyeczami nad Dniestrem. Drewlanie tworzą państewko samodzielne bardzo wczesnie. W X wieku przyłączone do księstwa kijowskiego. Po wzięciu Rusi przez Gedymina 1320 r., rządzi księstwem owruckim namiestnik kijowski. Kazimierz Jagiellończyk r. 1470 przemieniając księstwo kijowskie na województwo,— wtedy owruckie uczynił starostwem.* (*) Wśród tej krainy: „pozostały najdawniejsze ziemie ruskie pomniki; sięgają bowiem pierwszych czasów słowiańszczyzny. Nad rzeką Uszą, która w gęstym cieniu drzew najeża brzegi swoje bryłami granitu, snuje się wał ogromny, na którym stare dęby z korzeni dawniejszych jeszcze wyrosły. Na około wznoszą się mogiły, pod takimiż dębami.“ (**)— Miłośnikom odległej starożytności, obszernie przedstawia się tu pole do czynienia poszukiwań, do zgłębiania upłynionych wieków, do wyjaśnienia tylu jeszcze niezbadanych przedmiotów historycznych. Rzuciłyby one niemałe światło na dzieje i prawa miast Wtwa kijows., o którym szczupłe i niedostate-

czne wiadomości, z boleścią wyznać kazał: iż z Małopolskich województw jestto terra incognita! prawie sierpem nie tknięta niwa.

Owruć nad Norynią. Światosław W. ks. kijowski, dzieląc państwo między swych synów, oddał ziemię Drewlańską Olegowi, który stoczywszy 977 r. z bratem Jaropełkiem ks. kijow. niepomyślną bitwę, chroni się do Owruca, gdzie od tłoczącego się wojska strącony z mostu, tonie w rzece. Jaropełk kazał ciało jego odszukać, a pogrzebłszy wspólnie, usypał nad grobem wysoką mogiłę przy mieście, (*) która wieki przetrwawszy, dotąd nosi nazwisko mogiły Olega. Włodzimierz I W. ks. kijow. wymurował około 1000 r. z wielkim przepychem cerkiew' ś. Bazylego, umieszczając w wewnętrznych ścianach różnej wielkości garnki, zapewne dla powiększenia odgłosu w świątyni. Znacznym Owruć był miastem i obronny zamkiem, kiedy zdobył go 1320 r. Gedymin W. ks. Lit. i ludem swoim osadził. Powtórnie zajęty gród 1394 r. przez Witolda, statecznie odtąd do W. ks. Lit. należeć począł, póki unia lubelska 1569 r. nie wcieliła go do korony. Lustratorowie 1615 r. wyrażają: „miasto czynszu ani podatków niedaie żadnych prócz podymnego z pomu po 1½ gr., ale to na straż do bram miejskich obracaia, na serwarki iednak, t. i. na opravowanie grobel y młynow, takze do zniwa y do koszenia po razu w rok powinni. Rzemieślnicy nic nie powinni, ale to robotami swemi na zamkową potrzebę nadgradzaia. R. 1571 nadane iarmarki po tygodniu trwające: na Pokrowę P. M. y ś. Mikuły, ale ze Ssta myta od kupcow pobierał, nie bywały. Uskarzali się mieszczenie, iż od nich nad zwyczaj od wozu po 300 tolp soli biorą, czego nigdy nie bywało; tedy teraz nie powinni będą dawać, tylko po 100 od wozu, gdyż y to sami z swoiey dobrej woli, za naszą perswazyią postąpili: Do Sstwa należą: Miedzyrzec miasteczko sloboda. Ratione slobody nie

(*) Encykl. Orgehr. więkza.

(**) A. Przedziecki.—Wzmiankowane dzieło tegoż autora, wielce pomocnym mi było do opisania Owruca i Iskorosci. T. L.

(*) W lat 70 potem, W. ks. Jarosław odkopał kości i w Kijowie złożył.